

20. A PROTESTÁNSOK KÜZDELMEI

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 2.

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK 1. ÓRÁJÁRA

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945, Budapest, 1985, Gondolat Kiadó.

Egyháztörténet 1. Tankönyv és tanári kézikönyv. A kezdetektől 1711-ig, Budapest 2010, RPI.

Egyháztörténet 2. Tankönyv és tanári kézikönyv 1711-től napjainkig, Budapest 2010, RPI.

Dr. Benke György: Hittan 7, Budapest, 2000, RPI.)

A reformáció hatására Magyarországon a katolikus egyház hatalma és tagjainak a száma döntően visszaesett. A katolikus papok száma is drasztikusan lecsökkent. A püspöki székek a 16. század közepén többnyire üresen álltak, majd ezek lettek az ellenreformáció (katolikus restauráció) irányító központjai. A reformáció tanainak az elterjedésével egy időben megkezdődött Magyarországon az ellenreformáció. Az első lépést a protestánsok ellen I. Ferdinánd tette meg az 1548-as országgyűlésen. Törvényt hozott az istentisztelet és a vallás korábbi állapotába való visszaállításról. Meg akta szüntetni az általa eretnekségnek nevezett tanokat. Eretneknek elsősorban a reformátusokat és az anabaptistákat tartotta. De erőszakos fellépésre még nem ragadtatta magát. Elrendelte, hogy az üresen maradt püspöki székeket töltsék be. Ezek a törvények azonban nem tudták megakadályozni a reformáció tanainak elterjedését. Erőszakos tettekre először Rudolf (1576-1608) és Báthory István (1571-1576) erdélyi fejedelem ragadtatta magát.

A Habsburg királyok igyekeztek megakadályozni a reformáció tanainak az elterjedését és ebben a jezsuiták, a királyok tanácsadói voltak a segítségükre. Magyarország nyugati, északi részén és Felvidéken volt hatalmuk, és éltek is vele. A protestáns lelkészeknek halálbüntetést kívántak. A 16. század végére a Felvidéken rendszeressé vált a protestánsüldözés. A cuius regio eius religio (akié a föld, azé a vallás) elvét alkalmazták. Mátyás, Rudolf öccse az 1604-es országgyűlés törvényeihez önhatalmulag még egyet odaillesztett, mely szerint a protestánsokat fej-és jószágvesztésre vagy megégetésre ítéli, és a későbbiekben vallási sérelmeket nem tárgyalnak.

Bocskai István az üldözött hajdúk és protestánsok élére állva szabadságharcot indított az elnyomás ellen. Rövid idő alatt visszaszorították a Habsburg csapatokat, és szabadságot szereztek az elnyomott népnek. A szerencsi országgyűlés kimondta, hogy a protestánsok egyenjogúak a római katolikusokkal. 1606-ban Bocskaival békét kötöttek. Rudolf király biztosította a vallásszabadságot a protestáns nemeseknek, a városoknak és a katonáknak, azzal az egy kitéllettel: nem sérülhet a katolikus vallás. Ez később sok visszaélésre adott lehetőséget. Bocskai a hajdúknak letelepedést biztosított Debrecen környéki birtokain és nemességet adott nekik. 1608-ban törvényt hoztak, mely megadta a közjogi alapot a magyarországi református és evangélikus egyháznak. A 17. századot Magyarországon az ellenreformáció korszakának nevezik. Ebben az időszakban a legtöbbet a reformáció tanainak eltörlése érdekében Pázmány Péter igyekezett tenni. Igyekezett visszatéríteni a főnemességet a katolikus egyházba. A papnevelés az iskolarendszer hiányzó intézményeit teremtette újjá. Irodalmi harcot kezdett a protestánsok ellen. Harminchat főnemesei családot vissza tudott téríteni a katolikus vallásra. A protestánsok elveszítették főúri pártfogóikat. A főnemesek elűzték a protestáns prédikátorokat, a jobbágyoktól követelték, hogy hagyják el hitüket. Erdélyen kívül mindenhol újra katolikus lett a magyar arisztokrácia. Az ellenreformáció állami eszközökkel folyt, így a protestánsok

különösen is nehéz helyzetbe kerültek.

Bethlen Gábor győzelme után 1619-ben a pozsonyi országgyűlés kimondta, hogy a vallásfelekezetek egyenjogúak, és minden városban azé a templom, amely felekezet tagjai többségben vannak. Amint azonban I. Lipót trónra lépett, megindultak ismét a protestánsok elleni erőszakos tettek. Elfoglalták a protestáns templomokat. A protestánsok kiirtását célozta meg a katolikus főpapság.

Gyászévtized vette kezdetét, melyben a protestánsokat törvényszék elé állították felségsértés, hazaárulás, a katolikus vallás megsértése vádjával. 1674-re az ország összes protestáns lelkészét és tanítóját beidézték a törvényszék elé. A török nem engedte el a lelkészeket a hódoltsági területről, és a Tiszántúlról nem mentek el. Így is 400-ból 89 hithű protestáns ítélték halálra. 1675-ben 41-et gályarabnak eladtak. 1676-ban De Ruyter holland tengernagy szabadította ki a még élő 30 rabot. Gyülekezetek élére katolikus plébánosokat állítottak. Sok protestáns Erdélybe menekült. A Thököly-féle szabadságharc egyik indító oka a vallásügy volt. 1681-es országgyűlés törvényei a vallásszabadságot biztosították. A katolikus vallásra való kényszerítést megtiltották. Ezekkel a törvényekkel ért véget az úgynevezett gyászévtized. 1691-ben az Explanatio Leopoldina kétféle vallásgyakorlatot különböztet meg: szabadvallásgyakorlat az articuláris helyeken. Máshol csak magánvallásgyakorlat lehetséges. 1701-ben Lipót a protestánsok jogait korlátozza.

A Rákóczi-szabadságharcot lezáró 1711-es szatmári béke megengedte a három elismert vallásnak a vallásszabadságot. A római katolikusok, reformátusok és evangélikusok szabadon gyakorolhatták a vallásukat. Lehetőséget kaptak a protestánsok ezáltal arra, hogy panaszaikkal közvetlenül a királyhoz forduljanak. Azonban a hatályban lévő törvények nem ruházták fel egyenlő jogokkal a protestánsokat és a római katolikusokat. III. Károly és Mária Terézia a római katolikusokat tartották politikai szövetségeseiknek. Ezt az időszakot a csendes ellenreformáció korának nevezik. A bécsi udvar célja az ország önállóságának a korlátozása volt. III. Károly abszolutisztikus törekvéseit támogatta a klérus. Újra eretnek jelzővel illették a protestánsokat. Korlátozták azokat a helyeket, ahol istentiszteleteket lehetett tartani. Az engedélyezett helyeket artikulás helyeknek hívták. Egyéb helyeken csak családi áhítatokat folyhattak lelkipásztor jelenléte nélkül, ezeket a családfő tartotta. A protestánsok panaszaikkal valóban a királyhoz fordultak, aki végül 1731-ben kiadta az I. Carolina Resolutiot. A király maga gyakorolta a felügyeletet a protestáns egyházak fölött. Megkülönböztette a nyilvános és magánistentiszteletek fogalmát. Ha egy jobbágy szerette volna megváltoztatni a vallását, akkor ahhoz a király jóváhagyására volt szükség. A nem artikulás helyeken lakók a plébánosok alá tartoztak. A vegyes házasságokat csak katolikus pap köthette. Ezzel létrehozta a reverzális intézményét. A katolikus ünnepeket a protestánsoknak is kötelességük volt megtartani. Akik a katolikus egyházból akartak a protestánsba átlépni, súlyos büntetést kaptak. A tisztségviselőknek a hivatalba lépésük alkalmával Szűz Máriára és az összes szentekre is esküt kellett tenni. Károly belátta később, hogy hatalmát jobban meg tudja tartani, ha nem a protestánsok kiirtására törekszik, hanem egzisztenciális lehetőségeket nyújt nekik. Károly valláspolitikája nyomán finomabban folyt a rekatolizációs törekvés.

Ez az elnyomás nem törte meg református elődeinket, sokkal inkább megerősödtek hitükben. A hitviták folyamatosan arra sarkallták a protestánsokat, hogy minél világosabban és érthetőbben fogalmazzák meg tanaikat. Az ellenreformáció időszakban az igehirdetések segítettek sokat abban, hogy a hívek a hittantételeket világosan értsék és megtanulják.

Az ellenreformáció annak köszöntette a sikereit, hogy a római egyház szövetkezett a fejedelmi abszolutizmussal és a római katolikus főnemességgel. A római egyház segített az államhatalom központosításában. Az erőszakos rekatolizációt a csendes követte. A 18. században már békésebb eszközöket alkalmaztak. II. József Türelmi Rendelete mutatja ezt 1781-ben (Edictum Tolerantiale). Lényeges pontjai: a nem artikulás helyeken is lehetett gyakorolni a vallást szabadon. Ahol 100 nem katolikus család élt, lehetett építeni templomot, iskolát. A vegyes

házaságoknál megszűnt a reverzális. A római apa minden gyereke római lett, a nem katolikus apát a fiúk követték. Engedélyezték a protestáns egyházba való átlépést.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

(*Felhasznált irodalom:* <http://srta.tirek.hu/data/attachments/2012/05/15/T%C3%BCrelmi.pdf>

Letöltés: 2014.04.12.)

A lecke a Református keresztyénnek lenni: református öntudatra nevelés, egyházismereti alapok című témakörbe tartozik, kb. 200 évet ölel fel egyházunk életéből, és azt mutatja be, hogy a történelem során nem volt mindig könnyű a hitet vállalni.

Az elvont műveleti gondolkodás kialakulása segíti a serdülőt abban, hogy jelképeket megértsen, értelmezzen, vagy a jelképek által üzenetet hordozzanak számára történelmi események. Életkorának a többdimenziós szimbolikus értelmezés felel meg, ami azt jelenti, hogy már érti, hogy a szimbólum valamire utal, de még ugyanolyan szentnek tekinti, mint azt, amit ábrázol. Ebben az értelmezésben meghatározza az a hagyomány, amit az egyház képvisel, és így konvencionális a szimbólumértelmezése.

Erre építve három szimbólummal fejezhetjük ki a protestánsok 200 éves küzdelmeit a vallásszabadságért. Ez a három szimbólum a templomépítéshez kapcsolódik, amit a Türelmi rendelet a következőképpen szabályozott:

„... legyen szabad ugyanazon nem katolikusoknak, vagyis az ágostai és a helvét hitvallásúaknak, ... magán imaházakat oly módon felépíteni, hogy ezeknek se tornyuk, se harangjuk, se közútról nyíló bejáratak – olyan, mint a nyilvános templomoknak van – ne legyen...”

Tehát a szimbólumok a főút (közút), azaz az éppen uralkodó vallási irányzatot jelképezheti, amit mindenkinek követni kellene. Itt meg lehet beszélni, hogy mit gondolnak a tanulók, ma mi az „uralkodó” vallási irány. Lehet-e egyáltalán ilyet találni? Vagy éppen a sokféleség, az el nem köteleződés a főút, amin sokan járnak, ami mindenki számára elérhető. A másik szimbólum a harang, ami az egyház hangját, hívogatását jelképezi. Itt érdemes egyházi sajtótermékekkel, médiumokkal megismertetni a tanulókat, és biztatni őket arra, hogy keressenek valamilyen kreatív formát egy hittanos programra való hívogatásra, amivel osztálytársaikat, barátaikat is megszólíthatják. A harmadik szimbólum a torony, ami az egyház láthatóságát jelképezi. Vítassuk meg a tanulókkal, hogy szerintük hol és milyen formában kell megjelennie az egyháznak, a lelképásztornak, a gyülekezetnek, vagy neki magának, mint egy közösség tagjának.

Mindezeket végigtekintve Interneten mutathatunk példát arra, hogy ma is vannak olyan keresztyének – sok helyen főleg protestánsok – akiket üldöznek a hitükért. Az óra zárásaként imádkozhatunk közösen azokért, akik ma üldöztetést szenvednek.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
<ul style="list-style-type: none">• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett	<ul style="list-style-type: none">• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által

<p>feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Ismerje és segítséggel tudja elmondani a reformáció történelmi háttérét. ○ Ismerje és segítséggel tudja értelmezni a lecke Igéjét: 2Korinthus 3,17. 	<p>kezdemenyezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten: <ul style="list-style-type: none"> ○ Tudja a reformáció történelmi háttérének összefüggéseit. ○ Tudja önállóan elmondani a szabad vallásgyakorlatért való küzdelem lényegét. ○ Tudja önállóan értelmezni a lecke Igéjét, tanulja meg: 2Korinthus 3,17.
--	--

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT

Fő hangsúly: Annak a megmutatása, hogy a történelem során nem volt mindig könnyű a hitet vállalni.

Kognitív cél: Annak a megmutatása, hogy a történelem során nem volt mindig könnyű a hitet vállalni.

Affektív cél: A hitvallás érzelmi háttére.

Pragmatikus cél: Közös imádkozás azokért, akiket a hitükért üldöztek, üldöznek.

Óra fő része	Javaslatok	Taneshköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	<p>1. Beszélgetési lehetőség:</p> <p>Az alábbi fogalmak szókétyákon kiosztva. Keressétek az összetartozókat.</p> <p>iskola, házasságkötés, templom, istentisztelet, lelkipásztor, gyülekezet, imádság, körmenet, oltári szentség, szabadság, keresz, csillag, torony, legalább 100 család, város, falu, Mária, hivatal, úrvacsora, vallás</p>	szókétyák
Feldolgozási javaslat	<p>A csoportok kialakulása után ki kell választani egy-egy szót, ami összefoglalja az egy csoportba tartozókat. A csoportok jellemzőinek megbeszélése.</p> <p>3 szimbólum – 3 padosor</p> <p>(főút, harang, torony)</p> <p>Mik a jellemzői? Miért fontos? Mi történik, ha van? Ha nincs? Miért? A kérdések megbeszélése, egy valaki ismerteti a másik két csoporttal, hogy mire jutottak</p>	a 3 szimbólum képe a táblán

	<p>A Türelmi rendelet részlete</p> <p>Hol jelennek meg a szimbólumok a rendeletben? Mit mond róluk a rendelet? Írásban válaszoljanak a kérdésre! A válaszok megbeszélése padtársanként, padsoronként, majd az egész osztállyal.</p> <p>Képmeditáció, tanár felolvas:</p> <p style="text-align: center;">A főút</p> <p>Ebben az időben a főút, amin az uralkodó szerint mindenkinek járni kellett, a katolikus vallás volt. A protestáns vallások csak mellékutak lehettek. Ma is vannak olyan országok, ahol üldözik a keresztyéneket.</p> <p style="text-align: center;">A harang</p> <p>Hangja messze zeng, hívogat istentiszteletre, figyelmeztet veszélyre. Ezért nem jó, ha a protestánsoknak van harangja, ne jusson messzire a hívogatás, a figyelmeztetés. Ma is vannak gyülekezetek, akiknek titokban kell összegyűlni, mert az életüket kockáztatják azzal, hogy istentiszteletre mennek.</p> <p style="text-align: center;">A torony</p> <p>Messziről látszik, irányt mutat az útkeresőnek az Isten házához. Kimagaslik, akkor is, ha nem hivalkodó. Nem rejthető el, nem bújlik meg, bátran vallja, hogy felfelé mutat. Ma is vannak keresztyének, akik bátran vállalják a hitüket, megvallják, akkor is, ha ezért üldöztetést szenvednek</p> <p>2. Aranymondás:</p> <p><i>„...ahol az Úr Lelke, ott a szabadság.”</i> (2Kor 3,17)</p> <p>3. Énekjavaslat:</p> <p>RÉ: 393. d. Ne csüggedj el kicsiny sereg...</p>	<p>TK 70-71. o.</p> <p>laptopon képek utakról, türelmi rendeletes templomokról, harangokról, tornyokról</p>
Munkáltatás		
Házi feladat	Házi feladat	

	<p>– Válassz az alábbi kérdések közül kettőt, és válaszolj rá írásban!</p> <p>Mit gondolsz, mi ma a vallási főút, amin a legtöbben járnak?</p> <p>Milyen eszközökön jut el ma a gyülekezet hívogatása az emberekhez?</p> <p>Milyen veszélyre kell ma figyelmeztetnie az egyháznak?</p> <p>Hol jelenik meg ma az egyház láthatóan a gyülekezeten kívül? Milyen eseményeken, rendezvényeken?</p>	
--	--	--

TOVÁBBI ÖTLETEK

1. Élménypedagógiai ötlet: TOJÁSEJTÉS

Játék leírását lásd: HŰSÉG A HITBEN: GÁLYARABOK, HITVALLÓ ŐSEINK c. lecke végén.

2. Élménypedagógiai ötlet: ZAVARÓ KÖRÜLMÉNYEK

Szükséges eszközök: megfelelő méretű terem, mobiltelefon és szembekötő kendő.

Időigény: 25 perc

Típus: kommunikációs

Teológiai kapcsolódás:

Az Istennel való kapcsolatot számos körülmény megzavarhatja. Kísértések, betegségek, üldöztetés.

Játékban rejlő lehetőségek:

A résztvevők a játék során a következő területeken szerezhetnek tapasztalatot:

1. Kommunikáció: A résztvevők megtapasztalhatják, hogy a zavaró körülmények megnehezítik a kommunikációt. A nehezített körülmények megváltoztatják az üzenetet.
2. Önismeret: A játék rávilágít, arra, hogy az egyes résztvevők hogyan reagálnak a zavaró körülményekre? Feladják a küzdelmet azonnal? Egy ideig küzdenek, aztán adják fel? Vagy újra és újra kísérleteznek? Mit kezdünk, ha hiányzik egy érzékszervünk?
3. Együttműködés, problémamegoldás: Hogyan lehet együtt kezelni egy problémát? Milyen megoldásokkal lehetne együtt hatékonyabban? A nagy csoport működik-e együtt?
4. Beszélgetésindítás a következő témában: Ahogyan reagálunk az emberek közötti kapcsolatot zavaró tényezőkre, nagy valószínűséggel így fogunk az Istennel való kapcsolatot zavarókra is. Erre készülhetünk fel, ezen tudunk elgondolkodni.

Játék menete:

A játék három fordulóból áll.

Hitoktató utasítása:

Álljatok két körbe. Legyen egy külső és egy belső kör. Mindenkinek legyen párja. A külső kör tagjai lépjenek hátra két jó nagy lépést, hogy legalább 2 méterre álljatok egymástól.

1. forduló:

A belső körben állók feladata: Meséljétek el a külső körben álló párotoknak, hogy: Mit csináltatok tegnap? *(Bármilyen más téma is lehet.)*

A külső körben álló párotok feladata: mindent pontosan megjegyezni. 1 percetek van erre. Szólok, ha letelik az idő. Utána cseréltek, a külső körben álló mesél a belső körben álló párjának.

Zavaró körülmény: mindenki egyszerre beszél.

2. forduló:

Beiktat a hitoktató újabb zavaró körülményt.

Hitoktató utasítása:

Most egy újabb témáról beszélgetsetek. Erre is egy percetek van. Meséljétek el egymásnak, hogy mit csináltatok a nyári szünetben. (*ősz, téli, tavaszi*)

A hittanoktató hangos zenével, (mobil csengőhang stb.) a kezében sétálni kezd a két kör között, hogy megzavarja a beszélgetést. Esetleg meg is állhat egy-egy ember előtt, hogy még jobban megzavarja.

3. forduló:

Beiktat a hitoktató újabb zavaró körülményt.

Instrukciók:

Most egy újabb témáról beszélgetsetek. Erre is egy percetek van. Meséljétek el egymásnak, hogy mit fogtok csinálni ma a hittan után. Csakhogy most bekötött szemmel. Mindenki kösse be a szemét. Ha valaki nem tudja elviselni, ha bekötik a szemét, akkor csukja be.

Megbeszélés:

Attól függően, hogy mit szeretnénk kiemelni a játékból, más kérdéseket tegyünk fel. Néhány kérdéslehetőség:

- I. Tények: Meséljétek el, hogy mi is történt! Mi volt a feladat? Hogyan tudtátok elvégezni? Mi is történt? Egy-két ember szúrópróbaszerűen mondja el, hogy mit hallott. Mit tettél annak érdekében, hogy jobban lehessen érteni, amit akarsz mondani? Mit tettél, hogy jobban értsd, amit mondanak neked? Zavartak-e a többiek? Hogyan? Figyeltél-e, hogy zavarsz másokat? Befolyásolta-e a mondanivalódat, hogy megzavarnak? Befolyásolt-e a figyelemben az, hogy zavarnak?
- II. Érzések: Milyen érzés volt egyszerre beszélni? Milyen érzés volt, amikor megzavartam a beszélgetést? Milyen volt, amikor bekötött szemmel kellett beszélni? Mit gondoltál magadban, amikor megálltam veled szemben, és nem engedtem, hogy beszélj? Mit éreztél, amikor bekötött szemmel kellett figyelni? Milyen érzés volt bekötött szemmel beszélni? Elment-e a kedved a beszédőtől? Elment-e a kedved a másik ember meghallgatásától?
- III. Tapasztalat: Mi volt a tanulság számodra? Hogyan reagálsz a zavaró körülményekre? Milyen zavaró körülmények vannak az életedben, amelyek elterelik a figyelmedet a feladataidról? Mi terelheti el a figyelmedet Istenről? Van-e valami, ami gyakran eltereli a figyelmedet Istenről? Milyen stratégia lenne jó, hogy ne terelődjön el a figyelmünk Istenről? Mi segítene abban, hogy ne terelődjön el a figyelmed?

Eredeti játék leírása: Matthew D. Liddle: Tanítani a taníthatatlant, Élménypedagógiai kézikönyv, Pressley Rydge Alapítvány, Budapest, 2008

Drámapedagógiai ötlet: MIHEZ RAGASZKODUNK?

Ugyanaz az ötlet használható itt, mint a 15. leckénél (Hűség a hitben: István vértanú). De csak az egyik óra esetében javasolt az ötlet használata.

Tegyük ki az osztályterem kukáját előre, egy jól látható helyre (vagy ha eleve jól látható helyen van, akkor hagyjuk ott). Kezdjük el kidobni dolgokat bele! Először vegyünk ki egy papírzsebkendőt a zsebünkből, dobjuk ki azt. Utána vegyünk fel valami földre esett dolgot és dobjuk ki azt. Utána egy krétát/táblaszivacsot. Így haladjunk fokozatosan az értékesebb/személyesebb tárgyak felé. A végén próbáljuk meg kidobni valakinek a füzetét/könyvét (ezt lehet, hogy engedi is, legfeljebb csodálkozik rajta). Vagy a tolltartóját. Vagy a mobiltelefonját. Valószínűleg az értékesebb dolgokat már nem fogják hagyni. Ekkor álljunk meg (vegyük ki a kukából az oda nem illő dolgokat, előtte természetesen rakhatunk bele tiszta kukászsákot), majd beszéljünk arról, mi történt: miért nem zavart senkit az, ha kidobtuk egy szemetet? Miért nem tiltakoztunk, amikor kidobtuk mondjuk egy olyan valaki füzetét, aki másik csoportba jár és nincs a teremben? Miért nem hagytuk azt, hogy a mobiltelefonunkat kidobják? Az így összegyűjtött gondolatokat felhasználhatjuk arra, hogy rámutassunk, István számára miért volt mindennél (még az életénél is) értékesebb az, hogy ne tagadja meg a Jézusba vetett hitét, a vele való kapcsolatát.

Szemléltetéshez ötlet: REFORMÁCIÓ-DEFORMÁCIÓ

A reformáció és derormáció jelentését a következő egyszerű módon szemléltethetjük:

1. Egy vizes flakont beviszünk, majd elmondjuk, hogy:
Ez a flakon szimbolizálja az egyházat.
2. Lassan kiöntjük a vizet valamibe, majd a falkont összenyomjuk. Majd elmondjuk:
Ez az egyház a reformáció előtt. Ez a deformáció.
3. Majd újra megtöltjük vízzel (ennek hatására visszanyeri alakját):
Ez volt a reformáció.

Kérdések a megbeszéléshez: (Zárójelben a válaszok várt iránya.)

- A fenti szemléltetés segítségével mit mondhatunk el, hogy miért volt szükség a reformációra? (Kiüresedett az egyház tanítása, az egyházi élet, majd eltorzult, és nem eredeti feladatát végezte.)
- Miben tudott változást hozni a reformáció? (Az egyház megtalálta eredeti küldetését, feladatát.)
- Miért nem mindegy, hogy az egyház eredeti küldetése mellett megmarad-e vagy nem? (Deformálódik, és magán viseli az egyház az elhajlás következményeit is.)

INSTRUKCIÓK A MUNKAFÜZET FELADATAIHOZ

				1	T	O	R	D	A										
2	S	Z	Á	M	Ü	Z	E	T	É	S									
			3	H	Á	R	O	M											
4	J	Ó	Z	S	E	F													
			5	E	L	L	E	N	R	E	F	O	R	M	Á	C	I	Ó	

	6	R	E	F	O	R	M	Á	T	U	S							
		7	B	É	C	S	I											
	8	H	A	B	S	B	U	R	G									
					9	L	E	L	K	É	S	Z						
						10	N	E	M	E	S	E	K					
11	G	Y	Á	S	Z	É	V	T	I	Z	E	D						
						12	P	R	O	T	E	S	T	Á	N	S		
							13	V	A	L	L	Á	S					
								14	L	E	L	K	E					
									15	K	A	T	O	L	I	K	U	S

1. Itt mondták ki a világon először a vallásszabadságot.
2. Ezzel is sújthatták a protestáns lelkészeket.
3. Ennyi részre szakadt Magyarország a 16. században.
4. Mária Terézia utóda a trónon: II. _____
5. A katolikus egyház ezzel válaszolt a reformációra.
6. A helvét hitvallású protestáns más névvel.
7. 1606-ban ez zárja le Bocskai szabadságharcot.
8. Ez az uralkodó család ült a trónon a Királyi Magyarországon.
9. A katolikusoknál pap, a protestánsoknál a _____.
10. Nekik is engedélyezik 1606-os békében a szabad vallásgyakorlatot.
11. 1671-81-ig tartó időszak neve.
12. Az evangélikusok, reformátusok és a később kiszakadó felekezetek összefoglaló neve.
13. „Akié a föld, azé a _____.
14. „Ahol az Úr _____, ott a szabadság.”
15. Az uralkodó vallás Magyarországon a 17-18. században.

20. A PROTESTÁNSOK KÜZDELMEI

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT EGYHÁZI ISKOLÁK 2. ÓRÁJÁRA

ÓRAVÁZLAT–JAVASLAT

Fő hangsúly: Arra való indítás, hogy hordozzák a tanulók imádságban azokat, akik ma üldöztetést szenvednek a hitükért.

Kognitív cél: Annak a tudatosítása, hogy a történelem során nem volt mindig könnyű a hitet vállalni.

Affektív cél: Együttérzés ébresztése azokkal szemben, akiket ma a Krisztusba vetett hitük miatt üldöznek.

Pragmatikus cél: Arra való indítás, hogy hordozzák a tanulók imádságban azokat, akik ma üldöztetést szenvednek a hitükért.

Az óra fő részei	Javaslatok	Módszertani javaslatok, eszközök,
Motiváció, ráhangolás, előzetes ismeretek aktiválása	Ének: Szentlélek, jövel (különösen 3. és 4. vsz.) Imádság: TK 12. ének 4. vsz. imádságként felolvasása: „Szenteld meg szívünk, Hogy eggyé legyünk, Hogy Jézusról vallást tenni Mindig készek legyünk!” Ámen Milyen lehet egyszerű dolgokat zavaró körülmények között megtenni? Játék: Zavaró körülmények Játék leírását ld. az óra-vázlat után.	TK énekgyűjtemény 12. ének TK 122. o.
Feldolgozási javaslat	Mai üldözöttek: példatörténet keresése Tudod-e? Hittanoktató beszámolója: Olyan aktuális történeteket ismertessen a hittanoktató, amelyben olyan mai keresztyéneket üldöznek, akik hitük miatt életveszélybe kerültek. Megbeszélés: Mai keresztyéneknek mivel kell megküzdeniük? Milyen nehézségekről vagy zavaró körülményekről hallottatok még?	TK 70. o.

Feladat:

Kiscsoportban írjanak bátorító levelet egy elképzelt személynek, aki az ismertett aktuális történetnek lehetne a szereplője.

Levélben legyen benne, hogy a levélírók:

- Mit gondolnak az említett nehézséggel kapcsolatban?
- Mit éreznek az említett nehézséggel kapcsolatban?
- Hogyan bátorítanák azt, aki éppen a nehézséggel küzd?
- Mit tennének az üldözöttekért?

Feladat megbeszélése:

- levelek felolvasása
- Összegzés: levelekben megfogalmazott: gondolatok, érzések és tettek rendszerezése
- Te mit tennél hasonló helyzetben?
- Mit kérnél másoktól, ha ilyen helyzetbe kerülnél?

Záróima:

Közbenjáró ima:

- üldözöttekért
- magunkért, ha üldözött helyzetbe kerülnénk

A záróimádság tartalmilag kapcsolódjon az előző feladathoz.